

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Sžfk/25/2017
Identifikačné číslo spisu: 1015201227
Dátum vydania rozhodnutia: 08.08.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1015201227.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci sťažovateľa (pôvodne žalobcu): Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Národná 12, 974 01 Banská Bystrica, právne zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Tomáš Suchý, spol. s r.o., Horná 13, 974 01 Banská Bystrica, proti pôvodným žalovaným: 1./ Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, Stromová 1, 813 30 Bratislava, 2./ Výskumná agentúra, Hanulova 5/B, 841 01 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti Správy o zistenej nezrovnalosti č. N21501061/S01 k projektu ITMS 26220120010 zo dňa 04.06.2015 a Žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov č. 26220120010/Z01 zo dňa 04.06.2015, v konaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/182/2015-74 zo dňa 01.12.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť sťažovateľa (pôvodne žalobcu) proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1S/182/2015-74 zo dňa 01.12.2016 z a m i e t a.
Účastníkom konania právo na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Napadnutým uznesením krajský súd odmietol žalobu podanú dňa 27.07.2015, ktorou sa domáhal žalobca zrušenia Správy o zistenej nezrovnalosti č. N21501061/S01 k projektu ITMS 26220120010 zo dňa 04.06.2015.
2. Dňa 08.06.2015 bola žalobcovi doručená Správa o zistenej nezrovnalosti a Žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov projektu č. 26220120010 „Centrum excelentnosti so zameraním na výskum otázok národnej a medzinárodnej bezpečnosti“, ktorej obsahom bola Správa o zistenej nezrovnalosti, ktorá bola vypracovaná na základe vládneho auditu A661, K3888, ako aj Žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov v zmysle vyhodnotenia tohto auditu vykonaného auditorskou skupinou. Obsahom Správy o zistenej nezrovnalosti je výzva na jej úhradu na základe odôvodnenia uvedeného v samotnom popise a rovnako tak aj žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, ktorá číselne uvádza o akú sumu ide.
3. Krajský súd v Bratislave v súlade s právnym názorom vysloveným v rozsudku NS SR sp. zn. 5Sžf/26/2012 zo dňa 29.11.2012 a sp. zn. 4Sžf/56/2015 zo dňa 08.06.2016 dospel k názoru, že správa a

zápisnica ako také nepodliehajú súdnemu prieskumu v správnom súdnictve, pretože o sebe nepredstavujú zásah do práva právom chránených záujmov kontrolovaného subjektu. Správu o výsledku kontroly je možné považovať podľa názoru súdu len za akýsi výstup kontroly, ktorý sa nemohol nijako dotknúť právneho postavenia žalobcu a spôsobiť mu ujmu na jeho právach. Preto súdnemu prieskumu v správnom súdnictve nepodlieha. Je nesporné, že v správe absentuje právne vynútiteľný výrok o povinnosti vrátiť finančné prostriedky. Skutočnosť, že došlo k finančnému vyčísleniu nezrovnalosti a jeho popisu samo o sebe ešte nezakladá povinnosť u žalobcu vrátiť finančné prostriedky. Správou ani žiadosťou nebol žalobca zviazaný k vráteniu finančných prostriedkov, ide len o písomnosť s informatívnym charakterom. Z obsahu administratívneho spisu je okrem iného nesporné, že ku dňu podania žaloby nedošlo k vydaniu právoplatného rozhodnutia, resp. správneho rozhodnutia o vrátení finančných prostriedkov. Na základe vyššie uvedených skutočností krajský súd konštatoval, že neboli naplnené všetky podmienky na preskúmanie rozhodnutia v rámci správneho súdnictva a preto Krajský súd v Bratislave s poukazom na ust. § 98 ods. 1 písm. g) SSP žalobu odmietol.

4. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca v zastúpení advokátom včas kasačnú sťažnosť. Uviedol, že predmetná správa o zistenej nezrovnalosti spolu so žiadosťou o vrátenie finančných prostriedkov projektu s ITMS kódom 26220120010 jednoznačne zasahujú do práv a povinností tretích osôb, a to konkrétne do práv a povinností žalobcu tým, že mu ukladajú na základe určitých (podľa jeho názoru nepodložených) zistení sankčnú povinnosť vo veci ex post kontroly v už skončenom a úspešne zrealizovanom projekte žalobcu. V tejto súvislosti trvá na tom, že predmetné dokumenty podliehajú preskúmaniu zo strany správnych súdov. Opierame sa aj o ust. § 6 SSP, ktorý uvádza, že „správne orgány v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.“ Ustanovenie §7 SSP okrem toho taxatívne uvádza rozhodnutia správnych orgánov, ktoré správne súdy nepreskúmajú. Keďže rozhodnutie správneho orgánu, ktorého zákonnosť preskúmal Krajský súd v Bratislave v konaní 1S/182/2015-74 nepatrí k rozhodnutiam, resp. sporom uvedeným v ust. § 7, ods. a) až h) SSP, má za to, že správny súd je povinný sa ním zaoberať, preskúmať ho. Zo správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, ako aj postupu správneho orgánu vyplýva, že ide o autoritatívny zásah, resp. rozhodnutie, ktoré žalobca nemôže nijakým spôsobom ovplyvniť. Faktom je, že riadiaci orgán proces verejného obstarávania odsúhlasil. Preto nie je na mieste, aby bol žalobca sankcionovaný za to, že „údajne“ porušil zákon o verejnom obstarávaní, keď len postupoval tak, ako to schválil riadiaci orgán. Je zrejmé, že jednotlivé orgány štátnej správy nekonajú súladne, keď jeden štátny orgán proces verejného obstarávania odsúhlasí a druhý štátny orgán žalobcu sankcionuje za to, ako v procese verejného obstarávania postupoval. Je vecou štátnych orgánov, aby zosúlادili svoje postupy s tým, že nie je možné, aby bol takýto postup štátnych orgánov na škodu žalobcu a aby bol žalobca za takýto postup sankcionovaný. Takýto postup štátnych orgánov vytvára u žalobcu stav právnej neistoty, takýto postup štátnych orgánov je v rozpore s princípom právneho štátu a je výsledkom svojvôle štátnych orgánov. Navrhoval, aby kasačný súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Pôvodný žalovaný 1/ vo vyjadrení zo dňa 16.02.2017 ku kasačnej sťažnosti uviedol, že považuje uznesenie Krajského súdu Bratislava č. k. 1S 182/2015-74 zo dňa 1.12.2016 za vecne správne a stotožňuje sa s jeho odôvodnením. Napadnuté rozhodnutia súd vyhodnotil tak, že nemôžu mať za následok zásah do subjektívnych práv žalobcu, pretože nemajú priamy dopad na právne postavenie žalobcu, v správe absentuje právne vynútiteľný výrok o povinnosti vrátiť finančné prostriedky a skutočnosť, že došlo k finančnému vyčísleniu nezrovnalosti ešte nezakladá povinnosť žalobcu ich vrátiť. Podanie žaloby o preskúmanie zákonnosti v čase vypracovania a odoslania správy a žiadosti je predčasné, pretože ku dňu podania žaloby neexistuje právoplatné správne rozhodnutie o vrátení finančných prostriedkov podľa § 27a ods. 3, príp. ods. 5 zákona č. 528/2008 Z.z. Až na základe právoplatného rozhodnutia vydaného v správnom konaní podľa §27a zákona o pomoci a podpore bude žalobca povinný vrátiť finančné prostriedky v lehote uloženej v tomto rozhodnutí a až toto rozhodnutie je spôsobilé zasiahnuť do subjektívnych práv žalobcu, a teda bude aj preskúmateľné v rámci správneho súdnictva. Poukazuje aj na to, že keby súd pristúpil k zrušeniu napadnutých rozhodnutí, žalovaní musia vzniknutú nezrovnalosť riešiť a konať v súlade so zákonom o pomoci a podpore a základe informácií, ktoré majú k dispozícii v tejto fáze riešenia nezrovnalostí, opäť vystavia tú istú správu a žiadosť, proti

ktorej žalobca opäť bude môcť podať žalobu o preskúmanie zákonnosti. Takýmto spôsobom sa znemožní žalovaným v danej veci konať a vzniknutú nezrovnalosť riešiť v zmysle zákona č. 528/2008 Z.z., pričom žalovaní musia riešiť nezrovnalosť len v súlade so zákonom o pomoci a podpore. V tejto súvislosti poukazujeme na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave, ktorý zastavil konanie vedené pod sp. zn. 5S 145/2015 o preskúmanie správy, ako aj žiadosti a odôvodnil to tým, že ..."Správou ani žiadosťou nebol žalobca s konečnou platnosťou zviazaný na vrátenie finančných prostriedkov. Správnym súdom bude preskúmateľné až prípadné konečné rozhodnutie poskytovateľa. Správa a žiadosť v tejto fáze riešenia nezrovnalosti nemôžu zasiahnuť do práv a oprávnených záujmov žalobcu a ani mu spôsobiť ujmu na subjektívnych právach, právne postavenie žalobcu sa v ich dôsledku nemení. Napadnuté rozhodnutia slúžia ako podklad pre ďalšie konanie žalovaných. Následok, na ktorý žalobca poukazuje a ktorým sa podľa neho zasahuje do jeho subjektívnych práv už v tejto fáze (vznik nároku na vrátenie NFP a povinnosť zaplatiť 1,5 násobok sumy uvedenej vo výzve) zatiaľ nenastal, správne konanie, ktorého výsledkom je správne rozhodnutie podľa § 27a ods. 3, príp. ods. 5 zákona č. 528/2008 Z.z., nebolo začaté. Tento následok bude možné preskúmať až potom, ako nastane, teda keď riadiaci orgán vydá rozhodnutie podľa § 27a ods. 3, resp. 5 zákona č. 528/2008 Z.z. Až v tomto štádiu riešenia nezrovnalosti dôjde k autoritatívnemu zásahu do právnej sféry žalobcu, teda k uloženiu povinnosti, ktorú žalobca doposiaľ nemá. Dopad na práva a právom chránené záujmy žalobcu v skutočnostiach, na ktoré poukazuje žalobca má až právoplatné a vykonateľné rozhodnutie riadiaceho orgánu vydané v správnom konaní podľa § 27a ods. 3 resp. 5 zákona č. 528/2008 Z.z., ktoré je preskúmateľné odvolacím orgánom a je preskúmateľné aj v rámci správneho súdnictva, a teda žalobca má prostriedky, ktorými sa môže brániť voči kontrolným zisteniam, na podklade ktorých žalovaní vystavili napadnuté dokumenty.

6. Pôvodný žalovaný 2/ vo vyjadrení zo dňa 03.02.2017 ku kasačnej sťažnosti uviedol, že nie je oprávnený rozhodovať v správnom konaní podľa § 27a Zákona o pomoci a podpore, čo preukazuje aj splnomocnenie žalovaného 2/ ako sprostredkovateľského orgánu pod riadiacim orgánom na plnenie úloh Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ako riadiaceho orgánu pre operačný program Výskum a vývoj v znení jeho dodatkov (ďalej len „Splnomocnenie“). Podľa článku 3 ods. 12 splnomocnenia žalovaný II plní všetky úlohy v zmysle Zákona o pomoci a podpore, pokiaľ si riadiaci orgán nevymedzil niektoré úlohy len do svojej pôsobnosti (v tomto splnomocnení, alebo v inom právnom úkone riadiaceho orgánu v písomnej forme). Keďže žalovaný 1/ ako riadiaci orgán vydal „Príkaz ministra č. 81/2015, ktorým sa zriaďuje „Osobitná komisia Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky pre správne konanie v oblasti pomoci a podpory poskytovanej z Európskeho spoločenstva a vydáva Rokovací poriadok Osobitnej komisie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky“, týmto jednoznačne vymedzil rozhodovanie v správnom konaní podľa § 27a ods. 3 a 5 Zákona o pomoci a podpore len do svojej kompetencie. Žalovaný 2/ na základe uvedeného teda ani nie je oprávnený rozhodovať o uložení povinnosti sťažovateľovi na vrátenie finančných prostriedkov. Ďalej uviedol, že samotná správa so žiadosťou nezakladajú nárok žalovaného II voči sťažovateľovi na vrátenie 25% výšky poskytnutého nenávratného finančného príspevku. Ide o výzvu na dobrovoľné vrátenie časti príspevku, ktorá nemá za následok založenie, zmenu alebo deklaráciu práv, právom chránených záujmov alebo povinností sťažovateľa. Správa a v nej určená korekcia je len spôsob ako sa možno mimosúdne v danej veci dohodnúť. Samotné konanie je vedené až po uplynutí 50 dňovej lehoty na dobrovoľné plnenie, pred Osobitnou komisiou Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 Správneho súdneho poriadku, ďalej len „SSP“) preskúmal napadnuté uznesenie, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo v medziach dôvodov podanej kasačnej sťažnosti v zmysle § 440 SSP.

8. Kasačný súd konštatuje, že k právnej otázke ktorá je predmetom konania prijalo Správne kolégium Najvyššieho súdu SR na podklade uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Sžf/87/2015 zo dňa 14.02.2017 na zasadnutí dňa 28.06.2018 právnu vetu judikovaného rozhodnutia.

9. „Ak správny orgán vydal napadnutý úradný list vo forme výzvy na vrátenie finančných prostriedkov poskytnutých podľa zákona č. 528/2008 Z.z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení neskorších predpisov, nemohol správny orgán zároveň uplatniť svoju rozhodovaciu právomoc, nakoľko tu absentuje donucovacia zložka výkonu verejnej moci. Ide totiž len o výzvu na dobrovoľné plnenie oznámenej (nie uloženej) povinnosti na základe zistených (iba tvrdených) skutočností.

10. Kasačný súd sa stotožňuje s krajským súdom, že správa o nezrovnalosti je iba podkladom pre ďalšie administratívne konanie, ktoré v čase vyhotovenia správy a zaslania výzvy nie je ešte začaté. Tieto akty preto samy o sebe nepredstavujú ujmu na právach, ktorú je nevyhnutné správne súdu osvedčiť ako procesnú podmienku prípustnosti súdneho prieskumu zákonnosti. Ako konfliktným sa javí iba skutočnosť o potencionálnom vyrubení jeden a pol násobku sumy uvedenej vo výzve podľa § 27a ods. 5 zák. č. 528/2005 Z.z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v znení účinnom v roku 2016, v prípade jej dobrovoľného nevrátenia. Toto ustanovenie „odrádza“ prijímateľov príspevku od namietania zistených nezrovnalostí. Uvedené otázky možno preskúmať až na základe rozhodnutia, prípadne podať návrh Ústavnému súdu na začatie konania o súlade právnych predpisov by bolo možné až v štádiu konania, kedy toto ustanovenie by bolo voči sťažovateľovi realizované správnym rozhodnutím.

11. O náhrade trov kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa a § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a § 175 ods. 1 a 2 SSP tak, že sťažovateľovi nepriznal nárok na náhradu trov kasačného konania, keďže v konaní nebol úspešný. Žalovaným 1/ a 2/ trovy konania nevznikli.

12. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd SR v senáte pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.